

Nærings og fiskeridepartementet

16. mai 2017

RÅD FRA STYRINGSGRUPPEN FOR VURDERING AV LUSEPÅVIRKNING – DEL 1 VÅR 2017

Opprettelse og mandat for styringsgruppe og ekspertgruppe

Styringsgruppen for vurdering av lusepåvirkning ble opprettet etter bestilling fra Nærings- og fiskeridepartementet. I brev av 19.12.16 ble Havforskningsinstituttet (HI), Veterinærinstituttet (VI) og Norsk institutt for naturforskning (NINA) bedt om å oppnevne en person hver. Følgende personer ble oppnevnt fra sine institusjoner; Karin Kroon Boxaspen (HI), Brit Hjeltnes (VI) og Tor Næsje (NINA). På konstituerende møte 26. januar 2017 ble det bestemt at Karin Kroon Boxaspen skal være leder for gruppa for 2017.

Styringsgruppen ble bedt om å opprette en ekspertgruppe satt sammen av personer med kompetanse på viktige områder for lusepåvirkning på ville laksefisk. Det ble i tillegg vektlagt evne til å gjøre en overordnet analyse av tilgjengelig kunnskap for å komme med en anbefaling om lakselusindusert villfiskdødelighet per produksjonsområde.

Medlemmer i Ekspertgruppen er i all hovedsak valgt ut blant personer som hadde vært involvert i det tidligere arbeidet med trafikklyssystemet, og de er personlig oppnevnt i kraft av sin ekspertise. Ekspertgruppen er sammensatt slik at de viktigste problemstillingene som skal belyses er dekket med minst ett medlem med spesialkompetanse innen hvert felt. For å sikre dette, valgte Styringsgruppen å utvide ekspertgruppen med et medlem mer enn det som opprinnelig ble foreslått av NFD. Alle forespurte eksperter takket ja til å sitte i ekspertgruppen som har hatt følgende sammensetning: Prof Frank Nilsen (Leder) (UiB, SLRC), Peder Jansen (VI), Anja Kristoffersen (VI), Ørjan Karlsen (HI), Bengt Finstad (NINA), Ola Ugedal (NINA), Anne Sandvik (HI), Knut Wiik Vollset (UniResearch), Harald Sægrov (Rådgivende Biologer), Ingrid Ellingsen (SINTEF).

Ekspertgruppens mandat er gjengitt i rapporten. Hovedfokus er å gi en overordnet analyse av tilgjengelig kunnskap for å kunne gi en anbefaling om lakselusindusert villfiskdødelighet pr produksjonsområde. Ekspertgruppen skal bygge på dokumenterte resultater fra relevante forsknings-, overvåkings- og utviklingsprosjekter. Styringsgruppen skal gjøres oppmerksom på

kunnskapsmangler. Det skal spesielt redegjøres for usikkerheter i vurderinger, og dette skal angis for hver enkelt måleparameter. Ekspertgruppen skal rapportere til Styringsgruppen.

Arbeidsprosess

Styringsgruppen har hatt hyppige møter og dialog underveis. Leder for Ekspertgruppen har informert Styringsgruppen om fremdrift og Styringsgruppen har informert NFD.

Ekspertgruppens rapport

Ekspertgruppen sier i sin rapport: «Ekspertgruppen er samstemt i alle konklusjoner og i vurdering av usikkerheter for de ulike produksjonsmetodene. Siden rapporten i all hovedsak er basert på 2016 data og flere av metodene som er benyttet i beregningen av smoltdødelighet er helt nye, må rapporten ansees som ett utkast til den endelige rapporten som vil foreligge i september 2017 og vil inkludere data fra både 2016 og 2017.»

Styringsgruppen mottok første utkast til rapport fra Ekspertgruppen 7. april 2017. Styringsgruppen utarbeidet en liste med spørsmål til rapporten som ble oversendt til Ekspertgruppen. Den endelige rapporten består av en omforent hovedrapport fra Ekspertgruppen, og ni vedlegg fra de ulike institusjonene ekspertene er tilknyttet. Ekspertgruppens rapport er en vurdering av lakselusindusert dødelig på laks med bakgrunn i lakselus produsert i oppdrettsanlegg.

Det understrekes at Ekspertgruppens rapport er en foreløpig rapport hvor lakselusindusert villfiskdødelighet pr produksjonsområde vurderes for 2016. Den endelige rapporten med data fra 2017 og ytterligere kvalitetssikring av data, metoder og vurderinger vil foreligge i september 2017. Vurderingene og konklusjonene vedrørende de ulike produksjonsområdene vil derfor kunne endres fram mot høstens rapport.

Konklusjoner fra den foreløpige ekspertrapporten

Styringsgruppen konstaterer at Ekspertgruppen har kommet frem til en felles, foreløpig hovedkonklusjon for de ulike produksjonsområdene. For produksjonsområde 1, 8, 9, 10, 11, 12 og 13 konkluderes det med en generell lav indusert villfiskdødelighet. For produksjonsområde 2, 4, 5, 6 og 7 er påvirkningen vurdert å være moderat, mens den for område 3 er angitt til høy. Disse foreløpige konklusjonene er basert på ulike modeller og tilnærminger, noe som ansees å styrke Ekspertgruppens konklusjoner. Det må imidlertid understrekes at påvirkningen lokalt og sikkerheten i vurderingene varier for de ulike produksjonsområdene.

Ansvar for innholdet i vedleggene

På grunn av begrenset tid angir Ekspertgruppen at metodebeskrivelsene (vedlegg 1-9) som foreligger, er forfattet av representanter for de ulike institusjonene. Forfatterne er selv ansvarlig for vedleggene de selv har skrevet.

Styringsgruppen merker seg at noen av metodene og tilnærminger er nye og støtter Ekspertgruppens konklusjon at disse bør kvalitetssikres og publiseres så fort som mulig.

Styringsgruppens råd til Nærings og fiskeridepartementet

Styringsgruppen anbefaler at NFD tar Ekspertgruppens rapport med merknadene fra Styringsgruppen til etterretning.

Styringsgruppen har følgende merknader:

Styringsgruppen har lagt vekt på at usikkerheten skal beskrives på en grundig måte både i hovedkonklusjonene og i de enkelte måleparameter. Ekspertgruppen har arbeidet under stort tidspress, og det er forbedringspunkter i den foreløpige ekspertrapporten. Spesielt kan nevnes at Styringsgruppen synes at Ekspertgruppen ikke fullt ut har besvart mandatet med hensyn på beskrivelse av sikkerhet i de vurderinger ekspertgruppa har gjort. De foreløpige konklusjonene for hvert produksjonsområde har variabel usikkerhet.

Videre er det i mandatet til Ekspertgruppen og fra Styringsgruppen uttrykt ønske om at bakgrunnen for vurderingene på vassdragsnivå for de enkelte områdene (tabell 2) sammenstilles for alle metoder, for å få en mest mulig transparent vurderingsgrunnlag for de enkelte produksjonsområdene.

Merknadene er formidlet til Ekspertgruppen som vil ta det med seg i det videre arbeidet.

Styringsgruppen vektlegger en transparent videre prosess. Vi anbefaler derfor at det holdes et dialogmøte i mai hvor Styringsgruppen og Ekspertgruppen informerer. Det er naturlig at Mattilsynet står som arrangør at dette møtet.

Neste rapport fra Ekspertgruppen vil foreligge i medio september og vil inkludere en analyse av overvåkningsdata fra 2017. Styringsgruppen vil ut fra dette gi sin endelige tilråding til NFD.

Karin Kroon Boxaspen (HI),
Forskningsdirektør

Brit Hjeltnes (VI)
Fagdirektør

Tor Næsje (NINA)
Forsknings sjef

